

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ  
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ  
ФАКУЛЬТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ  
КАФЕДРА ДІЛОВОЇ КОМУНІКАЦІЇ

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ**

**МЕТОДОЛОГІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ У ГАЛУЗІ**  
**МЕНЕДЖМЕНТУ**

(назва навчальної дисципліни)

підготовки магістра  
денної (очної) та заочної (дистанційної) форм здобуття  
освіти  
спеціальності D3 Менеджмент

освітньо-професійних програм  
«Менеджмент зовнішньоекономічної  
діяльності», «Бізнес-адміністрування»

**Укладач :** Я.С. Дибчинська, к.філ.н., доцент, зав. кафедри ділової комунікації

## **1. Пояснювальна записка**

Відповідно до Положення про організацію освітнього процесу в Запорізькому національному університеті освітній процес здійснюється за такими формами:

- навчальні заняття;
- самостійна робота;
- індивідуальні завдання;
- практична підготовка;
- контрольні заходи.

Самостійна роботи – це форма організації індивідуального вивчення студентами навчального матеріалу в аудиторний та позааудиторний час.

Мета самостійної роботи – сприяти формуванню самостійності як особистісної риси та важливої професійної якості молодшої людини, суть якої полягає в умінь систематизувати, планувати, контролювати й регулювати свою діяльність без допомоги й контролю викладача.

Самостійна робота здобувачів вищої освіти є формою організації освітнього процесу, через яку забезпечується оволодіння ними навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових навчальних занять.

Час для самостійної роботи регламентується робочим навчальним планом і повинен становити від 50 до 70% загального обсягу навчального часу здобувача вищої освіти, відведеного для вивчення конкретної дисципліни.

Самостійна робота забезпечується системою навчально-методичних засобів, передбачених для вивчення навчальної дисципліни: електронні матеріали, розміщені в системі електронного забезпечення навчання, підручники, навчальні та методичні посібники, конспекти лекцій, практикуми тощо. Методичні матеріали для самостійної роботи здобувачів вищої освіти повинні передбачати можливість проведення самоконтролю. Для самостійної роботи також рекомендується відповідна наукова та фахова монографічна і періодична література.

Самостійна робота здобувача вищої освіти над засвоєнням навчального матеріалу з навчальної дисципліни може виконуватися у бібліотеці Університету, навчальних кабінетах, комп'ютерних класах (лабораторіях), а також в домашніх умовах.

Матеріал навчальної дисципліни, передбачений для самостійного опрацювання, виноситься на підсумковий контроль поряд з навчальним матеріалом, який опрацьовувався при проведенні навчальних занять.

## **2. Зміст самостійної роботи з дисципліни**

Зміст самостійної роботи здобувача вищої освіти за навчальною дисципліною визначається її програмою, методичними матеріалами, завданнями та вказівками науково-педагогічного працівника.

| №   | тема                                                                             | кількість<br>годин |        |
|-----|----------------------------------------------------------------------------------|--------------------|--------|
|     |                                                                                  | д.ф.н.             | з.ф.н. |
| 1.  | Дослідження в сучасному менеджменті                                              | 3                  | 4      |
| 2.  | Менеджмент як система управління.                                                | 3                  | 4      |
| 3.  | Основні характеристики дослідження в галузі менеджменту.                         | 3                  | 4      |
| 4.  | Класифікація досліджень у галузі менеджменту.                                    | 3                  | 4      |
| 5.  | Системний підхід як методологічна основа дослідження менеджменту.                | 3                  | 4      |
| 6.  | Діалектичний підхід як практична формула дослідження менеджменту.                | 3                  | 4      |
| 7.  | Інші підходи до вивчення систем управління як похідні від діалектичного підходу. | 4                  | 5      |
| 8.  | Розумово-логічні методи дослідження.                                             | 4                  | 5      |
| 9.  | Емпіричні методи дослідження.                                                    | 4                  | 5      |
| 10. | Методи, що спираються на експертну оцінку.                                       | 4                  | 5      |
| 11. | Методи тестування як логіко-методологічні прийоми аналізу емпіричних даних.      | 4                  | 5      |
| 12. | Експертні технології: сутність і спрямованість                                   | 3                  | 5      |
| 13. | Наукова та практична ефективність дослідження менеджменту.                       | 3                  | 4      |
| 14. | Принципи забезпечення ефективності дослідження.                                  | 3                  | 4      |
| 15. | Види, основні джерела та способи оцінки економічних ефектів.                     | 3                  | 4      |
| 16. | Основні засади організації праці наукового колективу.                            | 3                  | 4      |
| 17. | Колективна та індивідуальна наукова праця: спільне та відмінне.                  | 3                  | 4      |
| 18. | Інформаційна база дослідження: сутність та спрямованість.                        | 3                  | 4      |
| 19. | Методика роботи над рукописом дослідження.                                       | 3                  | 4      |
|     | Разом                                                                            | 62                 | 82     |

### 3. Організація самостійної роботи з дисципліни

Самостійна робота студентів сприяє розвитку самостійності, відповідальності та організованості, творчого підходу до вирішення проблем навчального та професійного рівня.

Для організації самостійної роботи необхідні такі умови:

- готовність студентів до самостійної праці;

- наявність та доступність необхідного навчально-методичного та довідкового матеріалу;

- консультаційна допомога.

Етапи самостійної роботи:

- усвідомлення навчальної задачі, що вирішується за допомогою даної самостійної роботи;

- Ознайомлення з інструкцією про її виконання;

- Здійснення процесу виконання роботи;

- Самоаналіз, самоконтроль;

- перевірка робіт студента, виділення та розбір типових переваг та помилок.

Самостійна робота може здійснюватись індивідуально або групами студентів залежно від мети, обсягу, конкретної тематики самостійної роботи, рівня складності, рівня умінь студентів.

При вивченні дисциплін практикуються такі види та форми самостійної роботи студентів:

- виконання практичних робіт;

- підготовка доповідей та інформаційних повідомлень на задані теми;

- підготовка та написання рефератів;

- створення матеріалу-презентації;

- підготовка до усного опитування, дискусії;

- підготовка до тестування;

- формування та виконання творчого завдання;

- написання есе за заданою темою тощо

#### **4. Контроль за результатами самостійної роботи**

Самостійна робота тісно пов'язана з контролем (контроль також розглядається як завершальний етап виконання самостійної роботи), при виборі виду та форми самостійної роботи слід враховувати форму контролю.

Контроль результатів самостійної роботи студентів може здійснюватися в межах часу, відведеного на обов'язкові навчальні заняття з дисципліни та позааудиторну самостійну роботу студентів з дисципліни, може відбуватися у письмовій, усній чи змішаній формі.

Форми контролю щодо дисципліни:

- усне опитування;

- ділова гра;

- дискусія;

- колоквиум;

- контрольна робота;

- наукова доповідь;

- творче завдання;

- тестування;

- реферат;

- усне опитування;
- есе та ін.

Самостійна робота проводиться у вигляді підготовчих вправ для засвоєння нового, вправ щодо нового матеріалу, вправ у процесі закріплення і повторення, вправ перевірочних і контрольних робіт, і навіть для самоконтролю.

## Рекомендована література:

### Основна:

1. Шавкун І. Г., Дибчинська Я. С. Методологія наукових досліджень у галузі менеджменту : навчальний посібник для здобувачів ступеня вищої освіти магістра спеціальності «Менеджмент» освітньо-професійних програм «Менеджмент організацій і адміністрування», «Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності», «Бізнес-адміністрування», «Логістика». Запоріжжя : Запорізький національний університет, 2024. 151 с. URL: <https://dspace.znu.edu.ua/jspui/handle/12345/24071>.
2. Бхаттачарджи А., Ситник Н. Методологія та організація наукових досліджень: дослідження в соціально-економічних науках. Навч. посіб. 2-ге вид., перероб. і доп. К.: НТУУ «КПІ ім. Ігоря Сікорського», 2022. 173 с. URL: <https://ela.kpi.ua/server/api/core/bitstreams/ede11e33-aec9-4700-a5ac-d7af81b3d534/content>.
3. Данильян О.Г., Дзьобань О.П. Методологія наукових досліджень : підручник . Київ : Право, 2023. 368 с. URL: [https://library.nlu.edu.ua/POLN\\_TEXT/SENMK/OMND.pdf](https://library.nlu.edu.ua/POLN_TEXT/SENMK/OMND.pdf).
4. Методологія та прикладні техніки досліджень в менеджменті: конспект лекцій [Електронний ресурс]: навч. посіб. для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти, спеціальності 073 «Менеджмент», освітньо-наукової програми «Менеджмент» / КПІ ім. Ігоря Сікорського ; уклад.: А. Р. Дунська, КПІ ім. Ігоря Сікорського. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2021. 113 с. URL: <https://ela.kpi.ua/server/api/core/bitstreams/44371623-7b83-4c28-9b43-95bfa3562b83/content>.
5. Сидоренко В. Методологія і методи наукових досліджень: навчально-методичний посібник. Біла Церква: БІНПО, 2024. 150 с.

### Додаткова:

1. Бондар Ю.А., Мірошніченко І.С. Методологія наукових досліджень: методичні рекомендації до виконання самостійної роботи. Кропивницький: ЛА НАУ, 2024. 45 с.
2. Джур О., Гульман Д. Сучасні наукові дослідження в менеджменті і маркетингу на прикладі сучасної української компанії. *Економіка та суспільство*. 2024. № 69. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-69-26> (дата звернення 15.08.2025).
3. Методологія наукових досліджень: навчальний посібник / за ред. В. П. Горина. Тернопіль: ФОП Осадца Ю. В., 2023. 170 с. URL: [https://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/49323/1/Posibnyk\\_MND.pdf](https://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/49323/1/Posibnyk_MND.pdf) (дата звернення 15.08.2025).
4. Левків Г. Я., Смолінська О. Є., Лотоцький О. Р. Методологія наукових досліджень у менеджменті: сучасні підходи, інструменти та перспективи викладання. *Актуальні питання економічних наук*. 2025. № 9. URL: <https://doi.org/10.5281/zenodo.15024417> (дата звернення 15.08.2025).
5. Олійник Т. І. Методологія наукових досліджень: методичні вказівки до практичних, семінарських занять та самостійної роботи для здобувачів третього (освітньо наукового рівня) вищої освіти спеціальності 073 «Менеджмент»; Харк. нац. аграр. ун-т. Харків, 2020. 20 с. URL: <https://repo.btu.kharkov.ua/handle/123456789/4720> (дата звернення 15.08.2025).
6. Організація наукових досліджень у сфері менеджменту та безпеки організації : підручник / В. Бліхар та ін. Хмельницький: Вид-во ХУУП імені Леоніда Юзькова, 2022. 443 с.
7. Петровський П. М. Карковська В.Я., Федорчак О.В. Практикум з методології наукового дослідження у галузі знань «Публічне управління та адміністрування»: навчальний посібник. Львів: ЛА «Піраміда», 2024. 168 с. URL: <https://lpnu.ua/sites/default/files/2025/1/28/paragraphs/65921/praktikum-petrovskiy.pdf> (дата звернення 15.08.2025).
8. Самсонов В.В., Сільвестров А.М., Тачиніна О.М. Методологія наукових досліджень та приклади її використання: навч. посібник. К.:НУХТ, 2022. 385 с. URL: <https://ela.kpi.ua/server/api/core/bitstreams/2e87cf56-8154-4565-9392-2e34b0f60356/content> (дата звернення 15.08.2025).
9. Синиціна Ю. П., Шпортько Г. Ю. Дослідження елементів сучасної системи управління персоналом : монографія. Дніпро : Формат, 2022. 116 с. URL: <https://crust.ust.edu.ua/server/api/core/bitstreams/eb31180c-fe27-4212-a408-37f504a84dcf/content> (дата звернення 15.08.2025).
10. Тестові завдання для підготовки до підсумкового контролю з навчальної дисципліни «Сучасні методи досліджень у менеджменті» для студентів спеціальності 073 «Менеджмент» освітньо-кваліфікаційного рівня PhD / укладач О.Ю. Лінькова. Харків : НТУ «ХПІ», 2024. 21 с. URL: <https://repository.kpi.kharkov.ua/server/api/core/bitstreams/fla0d947-5f82-423f-89d8-b632c23a490e/content?trackerId=3d38bc2cb44f2341> (дата звернення 15.08.2025).
11. Shavkun I., Dybchinska Y. Scientific research as a management function. Менеджмент міжнародного бізнесу в умовах індустрії 4. 0. : колективна монографія / за загальною редакцією Д.Т. Бікулова, О.М. Олійника. Запоріжжя, ЗНУ. 2024. С. 341-385.
12. Voronkova V., Harbar H., Arabadzhiev D. Methodology of scientific research in the field of management and economics: socio-philosophical analysis. *Humanities Studies*. 2025. №100 (23). С.153-165. DOI:10.32782/hst-2025-23-100-16.

## **Інформаційні ресурси**

Науково-практичний журнал «Наука та інновації» /*Science and innovation*  
Національної академії наук України. URL : <https://scinn-eng.org.ua/ojs/index.php/ni/issue/view/22>

Наука та інновації. URL : <http://www.nas.gov.ua/scinn/>

Наукова електронна бібліотека : повнотекстова колекція літератури - наукові 16 видання, монографії, довідники, енциклопедії, словники, підручники, методичні посібники. URL : [http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis64r\\_81/cgiirbis\\_64.exe](http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis64r_81/cgiirbis_64.exe)

Український інститут науково-технічної експертизи та інформації. URL : [http://www/uinteі.kiev.ua](http://www.uinteі.kiev.ua)

Наказ МОН України «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» № 40 від 12.01.2017. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0155-17#Text>